

Petros Mårkaris

UNIVERSITAT PER A ASSASSINS

L'Ull de Vidre

TUSQUETS
EDITORS

PETROS MÀRKARIS
UNIVERSITAT PER A ASSASSINS

Traducció de Montserrat Franquesa i Joaquim Gestí

TUSQUETS
EDITORS

Títol original: Σεμινάρια φόνων

1a edició: abril del 2019

© 2018, Petros Màrkaris, i 2018, Diogenes Verlag AG, Zurich.
Reservats tots els drets, excepte per a la llengua grega.

© de la traducció: Montserrat Franquesa i Gòdia i Joaquim Gestí Bautista, 2019
Disseny de la col·lecció: Guillemot-Navares
Reservats tots els drets d'aquesta edició per
Tusquets Editores, S.A. - Av. Diagonal 662-664 - 08034 Barcelona
www.tusquetseditores.com
ISBN: 978-84-9066-677-7
Dipòsit legal: B. 6.086-2019
Fotocomposició: Realización Tusquets
Impressió i enquadernació: Black Print
Imprès a Espanya

És rigorosament prohibida qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació total o parcial d'aquesta obra sense el permís escrit dels titulars dels drets d'explotació.

—Tasia, filla, ets davant d'un llarg camí.

—¿Fa pujada?

La Kal·liopi examina la tassa detingudament.

—No, no veig que hi faci pujada. Només és un camí llarg i una mica abrupte, però al final hi veig llum..., com si sortís el sol.

—Això s'adiu més al teu fill que a tu —li diu l'Arguiró a la Tasia, somrient.

—El meu fill ha presentat el currículum a tres universitats diferents per ensenyar al Departament de Biologia —li explica la Tasia a l'Adrianí, i es persigna—. Fes que sigui possible, Mare de Déu, i t'encendré un ciri ben gran.

La conversa sobre el futur de la Tasia i el seu fill té lloc a un hotel a Pàpinko. Un dia l'Adrianí es va despertar sumida en una inesperada i profunda nostàlgia de les seves arrels a l'Epir. Com que tenim orígens comuns, a mi també em va afectar el virus, de manera que vam tenir el desig de tornar a la terra dels nostres pares. Des que vam marxar de la regió, només hi hem tornat dos cops per raons doloroses. El primer pel funeral de la mare de l'Adrianí, i el segon per l'enterrament del meu pare. I totes dues vegades acompanyats de la Katerina, la primera quan era un nadó, la segona quan encara anava a preescolar.

Aquesta va ser la raó del nostre viatge a Pàpinko. Ara se'n va al menjador de l'hotel La Magrana, en companyia de quatre senyores, una de les quals és la meua dona. Hem acabat d'esmorzar, però les mestresses han demanat més cafè grec, perquè madame Kalliopi els llegeixi el futur al marro de la tassa. A través de la finestra s'estén majestuosa la vista de les muntanyes d'Astraka, on de petits posàvem paranys per caçar merles, guatlles o el que hi caigués.

Contemplo amb sorpresa com l'Adrianí participa en la revelació del futur. Suposo que ha descobert l'art endevinatòria gràcies a les tres dones, segurament perquè no va tenir temps d'heretar-la de la mare, en una època en què les dones s'entretenien observant el fons de les tasses per veure si hi descobrien un futur millor. Tot i això, no gosaria afirmar-ho, perquè em passo el dia a la Prefectura i, quan no hi soc, potser va a algun lloc perquè li tirin les cartes, el tarot o li llegeixin el marro de les tasses de cafè, i jo no en sé res.

—¿Hi veus cap gran edifici? —li pregunta la Tasia a la Kalliopi.

—¿Quina mena d'edifici?

—Doncs, les universitats que et deia, per al meu fill —li aclareix l'obvietat la Tasia.

La Kalliopi examina el fons de la tassa minuciosament:

—No hi veig cap edifici, però en canvi hi veig una gran concentració —conclou.

—Deuen ser els membres del departament que es reuneixen per decidir si l'admeten —intervé la Tasia, i es torna a persignar—: ¡Ah, Verge Santa!

—Ara tu, Adrianí —li diu la Kalliopi, mentre agafa la tassa capgirada de la meua dona.

Jo prefereixo escapolar-me, perquè no tinc ganes de sentir el futur de l'Adrianí, que també estarà lligat al meu, no en tinc cap dubte.

—¿No hi creu, en la tassa, senyor Kharitos? —em pregunta l'Arguiró en veure que m'aixeco de la cadira

—És que em podria influir, per això no el vull sentir —li responc, mentre l'Adrianí em llença una mirada de desconcert. No sap si m'ha d'esbrincar per la bajanada que acabo de dir o si, realment, creu que la tassa em pot influir.

Surto del menjador abans no ho decideixi i em quedo a la terrassa del davant de la façana de pedra de l'hotel. Respiro fondo mentre amb la mirada recorro el bosc que arriba fins al cim de l'Astraka.

Som a mitjan setembre, però el temps encara és agradable, si més no fins que el sol es pon. Amb la posta arriba la fresca i alguns vespres cal arrecerar-se en alguna cafeteria o restaurant. No em queixo, perquè sempre fem vacances al setembre. Preferim passar l'estiu a Atenes que prendre part en l'èxode anual dels habitants de la ciutat, que comença a mitjan juliol. Encara que triéssim una illa perduda o una muntanya remota, hauríem de passar el calvari de l'èxode i del retorn a Atenes, amb la xarxa de carreteres convertida en un embús nacional i l'Adrianí cridant-me que vigili a cada moment mentre condueixo.

La tríada formada per l'Arguiró, la Kal-liopi i la Tasia, la vam conèixer a l'hotel. Dues són fadrines jubilades i la tercera, la Tasia, vídua i també jubilada. Sempre fan les vacances juntes. Amb l'Adrianí es van fer amigues de seguida: al primer dia, a l'hora d'esmorzar, van bescanviar les primeres paraules i al cap de poc ja eren inseparables. Des d'aleshores, hem passat a ser un quintet i fem excursions junts.

No tinc ganes de caminar, però no descarto que la meva dona hagi preparat una sortida amb les companyes i m'esbronqui davant d'una absència injustificada. Assegut en una de les butaques de vímet, contemplo la muntanya i em recordo del pare, que de gran m'explicava els combats als contraforts de l'Astraka i al Gamila durant la guerra civil.

El so del mòbil m'interromp els pensaments:
—¿Què hi ha de nou, pare? ¿Us ho passeu bé? —sento la veu de la Katerina.
—Molt bé, filla meva. Fa bon temps, sol, i ta mare ha fet unes amigues.
—¿Amigues? —pregunta incrèdula.
—Tres senyores molt simpàtiques que han decidit que els faci de xofer i les porti als llocs d'interès.
—Em sembla que has begut oli —comenta morta de riure.
—¿I per Atenes què? —li pregunto.
—Ja ho saps, com cada setembre, s'ha acabat la bona vida —em respon. Fins aquí la conversa, ens acomiadem i pengem.
Ja m'estava preguntant quant de temps cal per fer un minucios estudi del fons d'una tassa de cafè quan apareix l'Adriani.
—¿Què t'ha vaticinat la teva amiga? —li pregunto.
Em mira amb un somriure murri i em diu:
—No t'ho penso dir.
—¿Per què? ¿Penses que si m'ho dius et portarà mala sort?
—Això ho pensen els que hi creuen. Tu no hi creus.
Pel posat dedueixo que li han dit alguna cosa agradable, però no hi insisteixo, perquè sé que es tancarà en banda i no m'ho dirà.
—Renoï, ¿què és allò? —sentim que crida una veu darre-re nostre.
Ens girem i veiem la tríada palplantada amb la mirada clavada en un enorme objecte volador que s'enlaira pel vessant de la muntanya. Quan s'inclina, sembla que tingui l'esquena i la panxa blanques, mentre que les ales i les potes són vermelles. Manté les ales immòbils i baixa lentament cap al

barranc. Si es tracta d'un ocell, aleshores no hi ha dubte que s'ha extraviat d'un altre continent.

—¿És una àliga? —demana la Kalliopi.

—¿No hi toques, o què? ¿Has vist mai una àliga amb les ales vermelles? La cançó parla d'una àliga sense ales, no d'ales vermelles —li respon l'Arguiró.

—No només té les ales vermelles, també porta ulleres —afegeix la Tasia.

—¿Ulleres? —comenta estranyada l'Adriani.

—Sí, dona, ¿no veus que du unes ulleres negres, com les dels aviadors?

—¿No deu ser pas una persona, oi? —pregunta la Kalliopi.

—Una persona i alemanya —sentim que diu una veu darrere nostre.

Ens girem i veiem una cinquantina, la Maria, la propietària de l'hotel, dreta a l'entrada.

—Són uns alemanys mig guillats —ens aclareix—. Pu- gen fins al cim de l'Astraka o del Gamila, es posen uns vestits amb ales i salten. M'han explicat que també es llencen des dels vessants de l'Smólíka, però això ja no ho he vist.

—iDéu del cel! —exclama l'Arguiró, mentre es persigna.

—Fixeu-vos allà baix, al barranc —diu la Maria.

Ho fem i veiem uns païos que mouen les ales.

—¿I aquells què fan? ¿Festa? —pregunta l'Arguiró.

—No, és el personal de terra. Són els que els ajuden a posar i a treure's les ales i la resta de l'equip —li explica la Maria.

—Estan tocats del bolet —arriba a la conclusió la Tasia.

—No ho sé pas, però sembla que s'ho passen d'allò més bé —li respon l'Arguiró.

—¿Anem a veure'ls de prop? —proposa l'Adriani.

—¿Però que no anàvem a Zagori, avui? —diu la Kalliopi sorpresa.

—Anem-hi demà, Kalliopi —li respon l'Arguiró—. Zagori demà seguirà al seu lloc, mentre que aquests potser volen més lluny d'aquí.

Totes es giren a la vegada i em claven la mirada al damunt, perquè, com era d'esperar, no pensaven anar fins al barranc a peu.

—Anem-hi —dic jo, d'una banda perquè no els vull aixafar la guitarra, i de l'altra perquè jo també sento la curiositat de veure l'espectacle de més a prop.

—Agafeu alguna peça d'abric, al barranc hi fa fresca —ens adverteix la propietària.

Tots tornem a l'hotel per agafar jaquetes i jerseis. Al cap de dos minuts tothom és a baix i ens posem en marxa amb el Seat.

El cotxe avança a salts i a batzegades per la pista forestal. A cada sotrac a les tres senyores assegudes al darrere se'ls escapa un crit d'ensurt. A mi, però, em preocupa una altra cosa: temo que tindrem problemes de tornada a Atenes, trobarem pana i el Seat haurà de passar pel taller.

—Millor que deixem el cotxe, ¿no us sembla? —els proposo—. Anar a pas de tortuga és un calvari.

Totes hi estan d'acord, de manera que aparco el Seat al costat d'un arbre. La drecera tampoc no sembla fàcil, perquè el camí està cobert de pedres i a cada pas se senten queixes i laments. «Què se n'ha fet, dels temps que caminàvem descalços sobre les pedres i les roques», em pregunto per dins. L'únic que hi ha sortit guanyant fins ara és el cotxe.

—iAi, els meus peus! —es queixa l'Arguiró—. Tornaré a l'hotel feta un nyap i demà no em podré aixecar del llit.

—Ja us he dit que anéssim a fer una volta per Zagori, però heu preferit venir a veure l'holandès errant —comenta la Kal·liopi.

—¿De quin holandès parles? Són alemanys, ¿no has sentit la Maria? —la contradiu la meua dona.

La Kal·liopi es posa a riure, mentre les altres tres la miren estranyades. Arribem als contraforts de l'Astraka just quan aterra l'objecte volador d'origen germànic. Només que no

atterra com els ocells o els avions, sinó en posició vertical. Al barranc una parella el rep entre aplaudiments. Quan es treu les ulleres, ens adonem que el Zeppelin dels aires és de gènere femení. Es tracta d'una dona d'uns quaranta anys, que s'inclina riallera per saludar el públic.

—Caram, és una dona —se sorprèn la Tasia.

—No sé pas què ens queda per veure —comenta l'Arguiró.

—¿Per què? ¿Que no volen, també, les dones? —pregunta la Kalliopi—. Que jo sàpiga, els ocells no són només mascles.

Tots esclafim a riure i els alemanys es giren i ens miren amb sorpresa. La parella amb posat seriós, la voladora amb un somriure.

—Anem a felicitar-la, no quedem malament —observa la Tasia—. Encara que els alemanys ens considerin uns dròpols i uns paràsits, a hospitalaris no ens guanya ningú.

Ens atensem als alemanys carregats de somriures i ells ens responen igual.

—L'enhorabona —li diu la Kalliopi a la voladora amb admiració.

—*Danke* —li respon la dona, i afegeix en anglès—: *Thank you*.

De sobte l'Arguiró es posa a parlar en alemany i ells li responen entusiasmats.

—¿Parla alemany? —li demana l'Adrianí a la Kalliopi.

—Sí, el va aprendre al Goethe Institut. Ara, no em facis dir si el parla bé o malament, perquè t'enganyaria. Si el comparo amb el francès que vaig estudiar a l'Institut Francès, sembla que més aviat el destrossa.

M'empasso el comentari perquè el meu anglès també és de pena. Tanmateix, em consola, perquè, si més no, no el vaig aprendre a cap institut estranger, sinó a l'Acadèmia de

Policia, i després vaig fer un màster a la Prefectura amb els immigrants. L'Arguiró fa una petita pausa, per traduir-nos la conversa amb els alemanys.

—M'han dit que hi venen cada any —ens explica—. Són tot un grup. Els altres s'han enlairat des del Gamila. Els agrada el lloc, perquè l'entorn és més agradable i la gent es fixa en ells. A Alemanya es llencen, volen i ningú no s'hi fixa.

—¿Per curiositat els has preguntat de què treballen? —li demana la Tasia.

—Tots tres són professors d'universitat. La noia ensenya Sociologia, el de la barbeta Filologia Alemanya i el tercer, el del barret de palla, Dret.

—A l'hivern rates de biblioteca, a l'estiu mosques voladores. Una bona combinació —comenta la Kalliopi.

Ens atensem altre cop per acomiadar-nos-en. Els dos homes de seguida ens allarguen la mà i em recorden l'Uli, que també ho fa sempre. La noia, en canvi, es limita a fer un gest amb el cap i un somriure, segurament perquè encara té les mans ficades dins de les ales.

Quan finalment tornem al cotxe, seiem esgotats durant deu minuts, per recuperar l'alè. Darrere les senyores es freguen les cames i els genolls entre sospirs i petits esgarips. L'única que seu impertorbable i immòbil és la meva dona.

—Veig que no t'has oblidat de caminar entre les roques —li dic per burxar-la.

—Me n'he oblidat, però trobava a faltar els camins de cabres del poble i m'ho he passat molt bé —em respon, mentre es gira cap a les seves amigues—. ¿Enteneu, ara, per què no ens podem posar d'acord amb els alemanys? —els etziba.

Tots ens la mirem sense saber què dir.

—¿Per què no podem? —li pregunta l'Arguiró, desconcertada.

—Perquè mentre ells volen pels aires com els ocells, nosaltres fem saltirons per les fondalades, com els peixos. ¿Com vols que ens podem d'acord?

La triada es posa a riure; a mi, en canvi, no em sorprèn la resposta, perquè he envellit escoltant les facècies de la meua dona.

—¡Que bo! ¡Quin acudit! —li diu la Tasia.

—Sempre la clava, ¿no és cert? —em diu l'Arguiró.

—Sempre, però ara es troba a la terra dels seus ancestres i això encara la inspira més —li responc.

Els fa gràcia el comentari i riuen, mentre l'Adriani em fulmina amb la mirada. Arrenco el Seat, content, perquè m'ha tocat també una part del pastís dels elogis. De tornada al poble condueixo molt a poc a poc per evitar sacsejar innecessàriament les passatgeres, però sobretot per protegir el cotxe de mals majors.

Quan arribem a l'hotel, sortim disparats cap a les habitacions a descansar una estona.

—¿A què treia cap això de la terra dels ancestres? —em diu un cop a la cambra.

—¿No te'n canses mai? —li pregunto, i no me'n sé avenir—. Després d'una pallissa com la d'avui, ¿encara tens ganes de discutir?

—Si et dic la veritat, jo també estic desfeta —em reconeix—. Potser no m'he queixat, però per dins serrava les dents i no m'ha estat fàcil. Vaig a prendre un bany per relaxar-me.

Espero que m'arribi el torn i, quan acabem les ablucions, ens fem al llit i de seguida ens adormim com uns socs.

Una trucada a la porta em fa obrir els ulls.

—Comissari, ¿molesto? —sento que mormola una veu.

Salto del llit i m'atanso a la porta.

—No, tot just ens hem despertat —li dic en veu baixa, per no despertar l'Adriani.

—¿Es pensen quedar a l'hotel?

—No, però doni'ns mitja hora.

—D'acord. Els esperem a baix.

—¿Qui era? —sento la veu de l'Adrianí per darrere.

—Les teves amigues. Pregunten si ens quedarem a l'hotel aquest vespre.

—És clar que no. No hem vingut de vacances per tancar-nos a l'hotel.

Al cap de vint minuts baixem a la sala d'estar, que als matins es transforma en menjador. Tot i que ens han despertat, som els primers d'arribar-hi. Al cap de poc apareix l'Arguiró i poc després la Kal-liopi i la Tasia.

Decidim anar a sopar i la Kal-liopi proposa que ho fem a un altre poble.

—Al capdavall al matí teníem pensat sortir a fer una volta, que els alemanys voladors ens han estroncat.

—D'acord, però ¿on anem? —pregunta la Tasia—. Fins a Zagori hi ha quaranta quilòmetres.

—Que decideixi l'Adrianí, que coneix la zona —proposa l'Arguiró.

—Us portaré al meu poble, a Kato Pedinà —diu l'Adrianí, que sembla donar-me la raó amb allò de la terra pairal—. Hi ha un antic pont al barranc de Vikos que val la pena visitar.

—Amb molt de gust us portaria amb el meu cotxe, però per desgràcia no conec el camí i em fa por que ens perdem —diu la Tasia—. Tret que siguis tan amable de conduir, comissari, que coneixes la contrada. Tens un Toyota de l'any de la picor i no estic perquè em pugui la pressió per por de vessar-la.

—No cal, millor que hi anem amb el meu, així ens evitem ensurts.

Ningú no s'hi oposa, de manera que tots pugem al Seat.

Creuo els dits perquè arrenqui a la primera i per sort no em decep.

—¿On anem? —li pregunto a l'Adriani, que coneix la zona millor que jo.

—Agafa la carretera provincial que porta a Ano Pedinà —em respon—. Aquest és el camí més curt.

Surto a la carretera provincial Astragelon-Eptalofou, giro a l'esquerra i agafó la carretera que porta a Ano Pedinà. La distància seria curta si la carretera permetés anar més ràpid, però està mig asfaltada i a cada cinquanta metres trobes un obstacle que et fa perdre temps.

Finalment, amb les indicacions de la meua dona arribem a Mesokhori, que és la plaça central del poble.

—¿Quina església és aquella? —li pregunta la Kalliopi, tot assenyalant-li una església una mica més enllà, en la mateixa direcció.

—Sant Atanasi —ens informa l'Adriani.

—¿Anem a visitar-la?

—Després. Primer anem al pont de Vikos, abans no es faci fosc.

Deixem el cotxe i seguim a peu. L'Adriani va al davant i la resta la seguim en fila índia, com un grup de llenyataires.

El camí ni tan sols és una drecera, és més aviat un camí de cabres ple de sots. Arribem al pont sense alè, però la vista ens recompensa. Es tracta d'un antic pont de pedra. Ens hi aturem a dalt i fem una ullada tot al voltant. A dreta i esquerra s'alcen les roques de Vikos, mentre que a sota discorre un rierol sec.

Les tres dones admiren el paisatge extasiades, però jo també, que ja no recordava que fos tan bonic. Podríem estar-nos hores gaudint del paisatge, però l'Adriani ens retorna a la realitat:

—Hauríem de marxar, perquè es farà fosc de seguida i no veurem on posem els peus.

—Quines coses que ens perdem la gent de ciutat —comenta la Kalliopi.

—Doncs imagina't el que es perden els que viuen als pobles —li etziba l'Adriani.

Agafem el camí de tornada, però ara ja som com cabres i avancem amb més facilitat. Les senyores insisteixen a veure l'església de Sant Atanasi abans d'anar a sopar.

Faig de la necessitat virtut i les segueixo sense ganes, perquè la panxa em comença a fer soroll. Per sort la visita és breu, perquè l'església és fosca i no permet explicacions detallades. Poc després de l'església, a Mesokhori, trobem una taverna de pedra.

—¿És aquí on veníeu a dinar els estius? —li pregunta la Tasia a la meva dona.

—Tasia, bonica, no teníem diners per anar a dinar fora de casa —li respon secament l'Adriani.

La tarda és agradable i a la terrassa hi ha gent asseguda. La Kalliopi proposa que fem el mateix.

—¿I si després refresca i tenim fred? —comenta l'Arguiró.

—No, en aquesta època encara no fa fred. Amb les jaquetes en tenim prou —li explica l'Adriani.

El grup que hi ha a fora són els dos alemanys i la noia voladora que hem conegut a l'Astraka. Els acompanya una altra parella, també alemanys. Els del matí ens saluden amb gestos i encaixades de mà. Gràcies a l'Arguiró coneixem l'altra parella.

—També són professors d'universitat —ens informa breument la nostra amiga.

Seiem a la taula del costat i tots demanen *tsípuro* per beure, menys l'Adriani, que demana un got de vi blanc.

—*!Tsípuro!* —criden els alemanys, mentre aixequen la garrafa d'aiguardent i parlen en alemany amb l'Arguiró.

—Des del dia que van arribar, cada vespre beuen *tsípuro* —ens tradueix l'Arguiró—. Estan bojós per aquesta beguda.

Quan el cambrer porta les amanides i la carn a la brasa que hem demanat, es produeix un silenci a ambdues taules, perquè tothom es concentra en el menjar. De tant en tant bescanviem algun comentari, amb l'ajuda de l'Arguiró, més que res per educació, fins que el noi del restaurant ens porta una altra garrafa de *tsípuro*.

—Nosaltres no hem demanat més *tsípuro* —s'estranya la Tasia.

—Invitació de la taula del costat —ens aclareix el cambrer.

Els alemanys ens treuen del desconcert, perquè aixequen els gots i criden en grec, tots alhora:

—iA la vostra salut!

—iA la vostra, i gràcies! —els respon la Kalliopi—. No calia, però.

Els alemanys ens n'expliquen la raó i l'Arguiró ens ho tradueix.

—Demà tornen a Alemanya perquè han de reincorporar-se a la universitat —ens diu—. Tres hi comencen classes i la voladora i l'altre alemany tenen un programa d'investigació que han de continuar.

—Han vingut aquí a respirar aire pur volant pels cims i ara s'entaforaran novament als despatxos i es posaran davant dels ordinadors —comenta la Tasia—. La veritat és que els envejo. Tant de bo el meu fill tingués la mateixa sort.

—¿A què et refereixes? ¿Vols que es llenci des del cim de l'Astraka? —bromeja la Kalliopi.

—No m'importaria pas. Veig que s'ho passen d'allò més bé.

Els alemanys s'aixequen i venen a acomiadar-se. Té lloc l'habitual cerimònia dels adeus i de les gràcies pel *tsípuro* i, tot seguit, toquen el dos. De lluny estant ens saluden amb la mà, i nosaltres tornem a seure, a acabar-nos l'aiguarent a què ens han convidat.